

At present, the budget balance should be ensured at each level of management effort and professional skills of employees of the relevant financial authority. Of great importance in these conditions are the stability of public finances and the responsibility of the financial authority for its provision.

Bibliography:

1. Бюджетний кодекс України: Закон України: від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Коляда Т. А. Джерела фінансування дефіциту бюджету: тенденції у застосуванні та виклики для стабільності державних фінансів України / Т. А. Коляда // Бізнес Інформ. – 2015. – № 2. – С. 215–222.
3. Опарін В. М. Домінанти та пріоритети фінансового вирівнювання в Україні / В. М. Опарін // Фінанси України. – 2015. – № 6. – С. 29–43.

Movsha K. E.

Oles Honchar Dnipro National University (Ukraine)

**SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL APPROACHES TO
DETERMINING THE ENTERPRISE COMPETITIVENESS**

Researches on the issue of assessing the competitiveness of enterprises are highlighted in the works of such foreign and domestic scientists: Y. B. Ivanov, J. B. Clarke, M. I. Kruglov, A. Marshall, N. K. Moses, L. V. Sokolov, R. A. Fatkhutdinov. It should be noticed that now in Ukraine there is not enough soil research devoted to managing the competitiveness of the enterprise. The methodological developments outlined in the writings of domestic and foreign economists, mainly reveal the methods of assessing the competitiveness of industrial enterprises and goods, and the specific features of enterprises are not sufficiently studied. The purpose of scientific work is to study the main approaches to assessing the competitiveness of enterprises, to identify their advantages and disadvantages; substantiation of the use of these approaches for making effective management decisions and increasing the competitiveness of the enterprise in modern economic conditions.

The competitive position of an enterprise in the market is determined not only by its internal features and conditions of activity, but also by a competitive environment whose factors are not always manageable. An assessment of the competitiveness of an enterprise will enable it to identify its strengths and weaknesses, as well as factors

that affect the attitude of buyers to the company, and, as a result, to replace its share of sales on a competitive commodity market [1].

The assessment of the company's competitiveness is a complex multifactorial task, which reduces itself to the interpretation and evaluation of a set of indicators characterizing various aspects of the enterprise's activity, which form its competitiveness.

An assessment of the level of competitiveness of an enterprise allows: formulate management tasks: definition of approaches to production, technology, marketing, labor resources, financing of material, informational and organizational support; take a managerial decision: reduce costs, focus on a specific market segment, contracting; develop measures for the development of competitive advantages: the introduction of innovations, offensive measures in the direction of securing long-term advantages, protective measures in the direction of prevention of actions of participants, the development of a program for entering new markets, attracting funds of the investor; adapt the company to market conditions, resulting in victory in the competition for the consumer and sales markets [2].

Currently, there is no generally accepted methodology for assessing the competitiveness of enterprises in Ukraine, and foreign experience, as set forth in the scientific literature, is adapted for these countries.

The generalization of the most common methods for assessing the level of competitiveness of enterprises suggests that traditionally this is done using typical indicators (Table 1).

Table 1. Classification of methods for assessing the competitiveness of enterprises in the form of expression of the result of evaluation [3]

Group name	The name of the method	
Matrix	BSC Group «Boston Consulting Group» Matrix Matrix I. Ansoff McKinsey Matrix Shell Matrix	Matrix of Competitive Strategist M. Porter Matrix A. Tomskan – A. J. Strickland Hammer-Schöderler matrix
Indexes	A method based on determining the competitiveness of products A method based on the theory of effective competition A method based on determining the strength of a reactive position	A method based on the equilibrium theory of the firm and industry Integrated assessment method Benchmarking method
Graphic	Polygon of competitiveness Radar of competitiveness	Profiles method

However, the indicators in Table 1 are not exhaustive. Existing methods of assessing the competitiveness of an enterprise characterize only certain aspects of its activity and have a number of shortcomings. Therefore, the most objective assessment can be obtained through a comprehensive assessment, which includes the definition of group and individual competitiveness indicators of the enterprise. In connection with this, based on existing approaches and indicators, a system of indicators of competitiveness of agrarian enterprises is presented, which is given in Table 2.

Table 2. System of indicators of competitiveness of enterprises, in the market of building materials

Efficiency of production activity of the enterprise	Indicators characterizing the financial condition of the enterprise	
Production unit costs Return on assets Profitability of the goods Productivity	The coefficient of autonomy Mobility ratio Equity of Urgent Debt Coating ratio	Absolute liquidity ratio Ratio of turnover of own working capital Risk factor Asset efficiency
Financial condition of the enterprise	Indicators characterizing the effectiveness of promotion and sales	
The coefficient of autonomy Solvency ratio Absolute liquidity ratio Turnover rate of working capital	Return on equity Profitability of sales Coefficient of foraging in finished products	Capacity utilization factor The coefficient of advertising effectiveness and ways to stimulate sales Economic efficiency of exports
Competitiveness of the goods	Indicators characterizing the competitive potential of the enterprise	
Quality of goods Price of the product	Return on assets Productivity	Powerfulness Efficiency of production technology

It is important to note that the use of only one method of evaluation cannot adequately show the state of the enterprise and its potential. For a more accurate and objective assessment, it is necessary to combine existing methods or use integrated methods. This approach allows us to assess the real state of the enterprise in a competitive environment and rank it against competitors. However, it is worth remembering that the use of all methods at the same time is also inappropriate, because it complicates the analysis, making calculations rather laborious. Therefore, one should focus on key criteria specific to the industry.

References:

1. Азоев Г. Л. Конкуренция: анализ, стратегия и практика / Г. Л. Азоев. – М. : Центр экономики и маркетинга, 1996.

2. Бакунов О. О. Стратегічне управління конкурентоспроможністю торговельного підприємства : моногр. / О. О. Бакунов, Є. М. Смирнов. – Донецьк : Східний видавничий дім, 2012. – 208 с.
3. Беленький П. Ю. Дослідження проблем конкурентоспроможності / П. Ю. Беленький // Вісник НАН України. – 2007. – № 5. – С. 9–18.

Артемчук Є. В., Курінна І. Г.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**НАУКОВІ МЕТОДИ АНАЛІЗУ ТА ОБҐРУНТУВАННЯ
ПРОСТОРОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ГОСПОДАРСТВА
Й ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ**

Усі методи дослідження діляться на загальнонаукові та спеціальні. До загальнонаукових відносяться такі методи: картографічний, системний, порівняльний, графічний, історичний та ін. До спеціальних – соціологічний, економіко-математичний, геоінформаційний та інші. Також виділяють традиційні та нові методи. Традиційними методами називають «ті методи, які постійно використовуються при наукових дослідженнях, а новими – ті, які включають в себе дослідження нових розробок та вивчення проблем, які пов'язані з територіальною організацією господарства та регіональною економікою» [1].

Для подальшого аналізу методів, розглянемо деякі з них:

Картографічний метод дослідження полягає у тому, що карта використовується як модель досліджуваного об'єкта та проміжної ланки між об'єктом та дослідником. Цей метод призначений для будування двовимірного зображення об'єктів на площині.

Системний метод дослідження – метод, який формується на основі дослідження об'єкта як системи. Через системний підхід створюється можливість всебічно оцінити стан регіону, його ресурсний та інтелектуальний потенціал, можливості для становлення та розвитку.

Історичний метод – один з найвідоміших загальнонаукових методів. Його вигідно використовувати під час регіональних дослідженнях, оскільки зміни у господарстві, населенні та природі є пасивними, тобто їх можливо визначити тільки по закінченню певного проміжку часу (як правило, 5 років).